

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин

Кафедра права

Затверджую
 Декан факультету міжнародних відносин
 професор В.В. Третько
 « 7 » вересня 2020 року

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна **Фінансове право України**

Освітньо-професійна програма **Право**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Лучковська Світлана Ігорівна
Профайл викладача	http://pravo.khnu.km.ua/professorsko-vykladatskyj-sklad/
E-mail викладача(ів)	svetluch@gmail.com
Контактний телефон	-
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=6424
Консультації	Очні: згідно розкладу; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин							Форма семестрового контролю		
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Курсовий проєкт	Курсова робота	залік	іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
О	Д	4	7	5	150	51	34		17		69		30		+

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Фінансове право України» є дисципліною професійної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» за освітньо-професійною програмою «Право». Дисципліна викладається для студентів денної форми навчання юридичної спеціальності. Її вивчення обумовлене необхідністю формування системних знань у сфері правового регулювання фінансової діяльності держави та місцевого самоврядування. У межах цієї навчальної дисципліни передбачається вивчення сукупності фінансово-правових відносин між суб'єктами фінансової діяльності держави та місцевого самоврядування. Навчальна дисципліна поєднує теоретичні основи, законодавче регулювання та практичні проблеми функціонування фінансової системи. При викладанні дисципліни використовуються лекції з використанням методів проблемного навчання та візуалізації. Також передбачені практичні заняття, поєднані із розв'язанням ситуаційних вправ та дискусій. Важливим компонентом навчального процесу є самостійна робота студентів (індивідуальні завдання), яка полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять, тестування, контрольної роботи, виконанні індивідуальних завдань, а також підготовці до підсумкового контролю.

Пререквізити: господарське право України, адміністративне право України, теорія держави і права;

кореквізити: адвокатура України.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни: формування у студентів глибоких теоретичних знань та достатніх практичних навичок у сфері правового регулювання фінансових відносин, порядку здійснення фінансової діяльності, правового становища учасників фінансових правовідносин.

Завдання дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, знання та розуміння предметної області та професійної діяльності, знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів, здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції, здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації, здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

Очікувані результати навчання

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю; демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права; застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки; готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях; надавати консультації щодо можливих способів захисту прав і інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Тематичний план дисципліни і календар його виконання

Таблиця 2 – Тематичний план дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота студентів		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1-2	Фінанси та фінансова діяльність держави й органів місцевого самоврядування	Фінанси та фінансова діяльність держави й органів місцевого самоврядування	Підготовка до семінарських занять за темою №1: - опрацювання лекційного матеріалу (лекції №1-2); - вивчення нормативно-правових актів до теми №1.	4	[1; 2, с.9-28; 3, с.11-86; 4, с.5-20; 9]
3-4	Фінансове право як галузь права. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини	Фінансове право як галузь права. Фінансово-правові норми та фінансові правовідносини, Вибір тем курсових робіт.	Підготовка до семінарських занять за темою №2: - опрацювання лекційного матеріалу (лекції №3-4); - вивчення нормативно-правових актів до теми №2.	4	[1; 2, с.29-50; 3, с.87-143; 4, с.21-61]
5-6	Правові основи фінансового контролю та відповідальність за порушення фінансового законодавства	Правові основи фінансового контролю та відповідальність за порушення фінансового законодавства	Підготовка до семінарських занять за темою №3: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №5-6); - вивчення нормативно-правових актів до теми №3. підготовка до контрольної роботи за темами №№1-3.	4	[1; 2, с. 51-64; 3, с.144-208; 4, с. 62-106; 8]
7	Правові основи публічних доходів і видатків	Правові основи публічних доходів і видатків	Підготовка до семінарського заняття за темою №4: - опрацювання лекційного	4	[1; 2, с. 167-179; 3, с.366-370; 4, с. 174-205; 5]

			матеріалу (лекція №7); - вивчення нормативно-правових актів до теми №4;		
8-9	Основи бюджетно-правового регулювання	Основи бюджетно-правового регулювання	Підготовка до семінарських занять за темою №5: - опрацювання лекційного матеріалу (лекції №8-9); - вивчення нормативно-правових актів до теми №5. - підготовка до захисту індивідуального завдання	4	[1; 2, с. 65-93; 3, с.212-337; 4, с. 107-173; 5]
10-11	Основи податково-правового регулювання	Основи податково-правового регулювання	Підготовка до семінарських занять за темою №6: - опрацювання лекційного матеріалу (лекції № 10-11); - вивчення нормативно-правових актів до теми №6.	4	[1; 2, с. 94-136; 3, с.371-411; 4, с. 206-295; 7]
12	Правові основи державного та місцевого кредиту	Правові основи державного та місцевого кредиту	Підготовка до семінарського заняття за темою №7: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №12); - вивчення нормативно-правових актів до теми №7. - підготовка до тестового контролю за темами №№4-7.	4	[1; 2, с. 137-153; 3, с.573-604; 4, с. 296-322; 5]
13	Фінансово-правові засади страхування	Фінансово-правові засади страхування	Підготовка до семінарського заняття за темою №8: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №13); - вивчення нормативно-правових актів до теми №8; - підготовка до захисту курсових робіт	4	[1; 2, с. 154-166; 6; 10; 11]
14-15	Фінансово-правове регулювання банківської діяльності	Фінансово-правове регулювання банківської діяльності. Захист курсових робіт.	Підготовка до семінарських занять за темою №9: - опрацювання лекційного матеріалу (лекції №14-15); - вивчення нормативно-правових актів до теми №9; - підготовка до захисту курсових робіт	5	[1; 2, с. 180-205; 3, с. 607-642; 4, с. 355-371; 13; 14]
16	Фінансово-правові основи грошового обігу	Фінансово-правові основи грошового обігу/. Захист курсових робіт	Підготовка до семінарського заняття за темою №10: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №16); - вивчення нормативно-правових актів до теми	4	[1; 2, с. 206-231; 3, с. 650-689; 4, с. 323-354; 12]

			№10; - підготовка до захисту курсових робіт		
17	Фінансово-правове регулювання валютних відносин	Фінансово-правове регулювання валютних відносин. Захист курсових робіт	Підготовка до семінарського заняття за темою №11: - опрацювання лекційного матеріалу (лекція №17); - вивчення нормативно-правових актів до теми №11	4	[1; 2, с. 232-240; 3, с. 690-716; 4, с. 372-389; 15]
			Всього за семестр	69	

Примітка: * Лекції проводяться щотижня по дві години, практичні заняття проводяться через тиждень по дві години

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень Хмельницького національного університету про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану.

Студент зобов'язаний відвідувати лекції та практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, виконувати домашні завдання відповідно до графіка. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність під час усного опитування.

Важливим елементом самостійної роботи є індивідуальна робота кожного студента. Її призначенням є: поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях; заохочення студентів до аналізу нормативно-правових джерел; забезпечення майбутніх фахівців усіх напрямів підготовки знаннями основних правових положень, що стосуються їх професійної діяльності. Індивідуальні завдання передбачаються у формі такого індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ), як підготовка письмового огляду фінансового законодавства однієї з іноземних держав. Форма і тема ІНДЗ обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем. Підготовка письмового огляду зарубіжного законодавства передбачає вивчення студентом відповідних нормативних актів щодо регулювання фінансової діяльності однієї з іноземних держав та складання їх письмово огляду. Темі письмових оглядів фінансового законодавства однієї з іноземних держав запропоновані робочою програмою дисципліни.

З метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентом за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання виконується курсова робота. Курсова робота є закінченим теоретико-емпіричним дослідженням, що систематизує та поглиблює фахові знання й уміння студента, виявляє його наукові інтереси та здібності. Для допомоги студентам під час виконання курсової роботи з фінансового права України розроблені методичні вказівки, де міститься порядок вибору теми, складання плану роботи, пошуку, збору, опрацювання літератури, оформлення курсової роботи та вимоги до її захисту. При виконанні курсової роботи з дисципліни студент має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати роботу за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється усним опитуванням, письмовим опитуванням (тестування), контрольною роботою; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом розв'язання практичних завдань та веденням дискусій під час усного опитування, а також виконанням самостійної роботи (виконання та презентація індивідуального завдання). Захист курсової роботи здійснюється публічно перед комісією.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів у першому семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль, іспит
------------------	----------------------------------	-----------------------------

Семінарські заняття	Контрольна робота	Тестовий контроль	Індивідуальне завдання	Підсумковий контрольний захід
УО (мінімальна кількість оцінок усього опитування – 6)	КР	ТК	ІЗ	
ВК: 0,3	0,1	0,1	0,1	
				0,4

Примітка: УО- усне опитування, ВК – ваговий коефіцієнт; КР- контрольна робота, ТК – тестовий контроль;; ІЗ - індивідуальне завдання.

Оцінювання тестових завдань

Тестове завдання для кожного студента складається з десяти тестів, кожен з яких оцінюється чотирма балами. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 40. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1 – 10	11-20	21-30	31-40
Оцінка	2	3	4	5

Якщо відповідь на тестове завдання має 2-3 правильних значення, а студент вказав частину з них, то сума балів у цьому випадку буде пропорційна кількості правильних відповідей. Наприклад, у тесті є три правильних відповіді, а студент вказав лише дві з них, тоді він отримує за тестове завдання два бали з трьох. На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей повинні бути заповнені цифрами, що відповідають вірним, на погляд студента, відповідям. Через 15 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він повинен прездати її у встановленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється мінімальна оцінка „задовільно”.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ECTS	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання
A	4,75-5,00	5	Зараховано Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків. Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками. Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками. Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією. Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
B	4,25-4,74	4	
C	3,75-4,24	4	
D	3,25-3,74	3	
E	3,00-3,24	3	
FX	2,00-2,99	2	Незараховано Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.
F	0,00-1,99	2	

Контрольні питання з дисципліни

1. Поняття, зміст та функції фінансів.
2. Фінансова система України та її складові.
3. Фінансова діяльність: поняття, зміст та принципи.
4. Методи фінансової діяльності.
5. Форми фінансової діяльності.
6. Правові форми фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування.
7. Система органів, які здійснюють фінансову діяльність.
8. Поняття, предмет та метод фінансового права.
9. Місце фінансового права в системі права України.
10. Система фінансового права.
11. Джерела фінансового права.

12. Фінансово-правові акти.
13. Поняття, структура та особливості фінансово-правових норм.
14. Класифікація фінансово-правових норм.
15. Поняття, особливості та класифікація фінансово-правових відносин.
16. Склад (структура) фінансово-правових відносин.
17. Суб'єкти фінансового права: поняття та види.
18. Поняття, функції та принципи фінансового контролю.
19. Види фінансового контролю.
20. Методи фінансового контролю.
21. Органи фінансового контролю.
22. Поняття бюджету та його правова природа.
23. Бюджетна система України: поняття, структура та принципи.
24. Бюджетна класифікація: поняття, мета та складові частини.
25. Міжбюджетні трансферти: поняття та види.
26. Правові основи складу доходів бюджету.
27. Фонди бюджету, їх склад.
28. Правові основи складу видатків бюджету.
29. Дефіцит та профіцит державного бюджету.
30. Поняття та зміст бюджетного процесу, його стадії.
31. Бюджетне право: поняття, предмет та метод.
32. Поняття та склад бюджетного законодавства.
33. Поняття, особливості та склад бюджетно-правових відносин.
34. Поняття, види та структура норм бюджетного права.
35. Бюджетні правопорушення: поняття, ознаки та склад.
36. Поняття, предмет, метод та ознаки податкового права.
37. Система податкового права.
38. Джерела податкового права.
39. Склад податкового законодавства.
40. Податкові правовідносини: поняття та ознаки.
41. Склад податкових правовідносин.
42. Норми податкового права.
43. Поняття податку та розмежування окремих видів податкових платежів.
44. Ознаки та функції податку.
45. Податкова система України: поняття, зміст та принципи.
46. Класифікація податків.
47. Правовий механізм податку.
48. Поняття та зміст державного й місцевого кредиту.
49. Функції державного й місцевого кредиту.
50. Зміст державного й місцевого боргу.
51. Основні форми державного кредиту.
52. Правові основи місцевих запозичень.
53. Поняття страхування.
54. Функції страхування.
55. Суб'єкти страхування.
56. Галузі, види та форми страхування.
57. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.
58. Відносини у сфері страхування, що регулюються фінансовим правом.
59. Фінансово-правові основи загальнообов'язкового державного соціального страхування.
60. Поняття, ознаки та класифікація публічних доходів.
61. Поняття державних і місцевих видатків, їх ознаки та класифікація.
62. Фінансування державних і місцевих видатків, його принципи.
63. Розпорядники й одержувачі бюджетних коштів.
64. Поняття, ознаки та класифікація публічних видатків.
65. Поняття, зміст та принципи кошторисно-бюджетного фінансування.
66. Поняття кошторису, склад та види кошторисів.
67. Банківська система України: поняття, зміст, структура і правове регулювання.
68. Правовий статус банків в Україні.
69. Класифікація комерційних банків в Україні.
70. Правовий статус банківських об'єднань.
71. Правовий статус Національного банку України.
72. Правові основи банківського регулювання.
73. Форми державного регулювання банківської діяльності.

74. Банківський нагляд: поняття, види та методи.
75. Види банківських рахунків.
76. Поняття безготівкових розрахунків та загальні правила їх здійснення.
77. Поняття та зміст валюти.
78. Поняття та види валютних цінностей.
79. Поняття та види валютних операцій.
80. Поняття та зміст валютного регулювання.
81. Органи валютного регулювання та їх компетенція.
82. Поняття, мета і зміст валютного нагляду.
83. Органи та агенти валютного нагляду та їх повноваження.
84. Фінансова відповідальність за порушення валютного законодавства.

Рекомендована література

Основна література:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 1 вересня 2020 р.).
2. Лучковська С.І. Фінансове право: навч.посібник. К.: КНТ, 2010. 296с.
3. Орлюк О.П. Фінансове право. Академічний курс: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2010. 808с.
4. Фінансове право: підручник /М.П.Кучерявенко, Д.О.Білінський, О.О.Дмитрик та ін.; за ред. д-ра юрид.наук, проф.М.П.Кучерявенка. Х.: Право, 2013. 400 с.

Додаткова література:

5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Офіційний вісник України. 2010. № 59. Ст. 2047.
6. Основи законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 23. Ст. 121.
7. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року N 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-14, № 15-16, № 17. Ст.112.
8. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993р. № 2939-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 13. Ст.110.
9. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 1. Ст. 1.
10. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР (в редакції Закону від 04.10.2001 р. № 2745-III). Відомості Верховної Ради України. 2002. № 7. Ст. 50.
11. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010р. №2464-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 2-3. Ст.11.
12. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. №2346-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 29. Ст.137.
13. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 12.07. 2000 р. №2121-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 5 – 6. Ст.30.
14. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. №679-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 29. Ст.238.
15. Про валюту і валютні операції від 21 червня 2018 року № 2473-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 30 Ст.239.